

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№12

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2025-yil, dekabr.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiye Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriye Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayeich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIK XAVFINI BOSHQARISHI.....	44
Baxromov Nodirjon Muxammadamin o'g'li	
TURIZM XIZMATLAR BOZORI ISTE'MOLCHILARINI SEGMENTLASH USULI ASOSIDA DIVERSIFIKATSIYA KONSEPSIYASINI ISHLAB CHIQISH.....	48
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
"INNOVATSION AGROTEKNOLOGIYALAR VA "YASHIL IQTISODIYOT" TAMOIYILLARI ASOSIDA G'ALLA YETISHTIRISH BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	53
Turayeva Gulizahro	
АНАЛИЗ ЦЕНОБРАЗОВАНИЯ НА ЗЕРНОВЫЕ ПРОДУКТЫ ПО ДАННЫМ МАРКЕТИНГОВЫМ ИССЛЕДОВАНИЯМ (НА ПРИМЕРЕ НАМАНГАНСКОЙ ОБЛАСТИ).....	57
Баҳриддинов Жаҳонгирбек Равшанжон ўғли	
KICHIK BIZNES RIVOJINI TA'MINLASHDA BOZOR INFRATUZILMALARINING AHAMIYATI.....	62
G'aniyev Botir Baxtiyorovich, Zakirova Gulnora Mirzaliyevna	
KICHIK SANOAT ZONALARI FAOLIYATINI SAMARALI BOSHQARISH METODOLOGIYASI VA YO'LLARI.....	67
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	
INNOVATION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTERIYA HISOBI VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	73
Mustafoev Akbar Mustafo o'g'li	
MAHSULOT DIVERSIFIKATSIYASI VA LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA EKSPORT POTENSIALINI OSHIRISH YO'LLARI.....	78
Maxkamov Ibrayim, Jo'raboyeva Shohida Kamoliddin qizi	
REKLAMA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARI ROLI.....	83
Abduxalilova Laylo To'xtasinovna, Raxmonqulova Shahrizoda	
SIRKULAR IQTISODIYOTDA YOPIQ SIKL NAZARIYASINING ROLI.....	87
Sodikov Zokir Rustamovich	
YASHIL TEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA MOLIYAVIY RAG'BATLAR VA ULARNING NATIJALARI.....	92
Axmadjonova Gulmira Xabibulla qizi	
MAMLAKAT IQTISODIYOTI RIVOJLANISHIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI.....	97
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich	
АНАЛИЗ ПОДХОДОВ ЦЕНТРАЛЬНЫХ БАНКОВ К РЕГУЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ ПРОДУКТОВ: СРАВНЕНИЕ УЗБЕКИСТАНА И МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКИ.....	101
Даулетиярова Шахло	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЦЕННЫХ БУМАГ УЗБЕКИСТАНА.....	109
Кадилова Хадича Тураевна	
XORIJ MAMLAKATLARINING IQTISODIYOTNI UGLERODSIZLASHTIRISH STRATEGIYALARI: O'ZBEKISTON UCHUN TAKLIFLAR.....	115
D.X. Pulatov, F.E.Shamsiyev	
O'ZBEKISTONDA ISLOM MOLIYASI: MUAMMOLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	125
Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li	
HISOB SIYOSATI TARKIBIY TUZILISHI MASALALARI.....	133
Botirova Raximaxon Abdujabbarovna	
QURILISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MOLIYAVIY TAHLILI.....	136
Musayeva Shoirazimovna	

KICHIK SANOAT ZONALARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH.....	144
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI PORTFELI TAHLILI.....	149
Madraximov Ilxom Kamilovich	
FOYDA SOLIG'INING O'ZIGA XOS MUAMMOLI JIHATLARI.....	154
Zaripov Xusan Baxodirovich	
AGRAR SEKTORNI INNOVATSION MODERNIZATSIYA QILISHDA INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISH MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	159
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING TADQIQODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	163
Jalilov Jamshid G'anijonovich, Safarov Zavqiddin Zokir o'g'li	
MINTAQA SANOAT TARMOG'I RIVOJLANISHINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	168
Xayitboev Abror Quvondiqovich	
РОЛЬ СМЕШАННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ (BLENDED FINANCE) В ПОВЫШЕНИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ: УРОКИ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН.....	174
Гулмаматова Дурдона Шерали кизи	
KORXONALARDA STRATEGIK BOSHQARUV.....	180
Musayeva Dilnoza Dilshatovna	
BANK TIZIMIDA MARKETING AHAMIYATI VA BANK MARKETINGI.....	184
Usubjonov Zaxriddin Vasliddin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN XORJIY KREDIT MABLAG'LARINI JALB KILISH HUQUQIY JIHATLARI.....	189
Qulliyev Anvar Zayniddinovich	
TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA CHAKANA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	194
Alimov Umid O'ktambayevich	
MAHSULOTLARNING RAQAMLI PASPORTI TIZIMINI JORIY ETISH OMILLARI VA TO'SIQLARI.....	200
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
KORXONALARDA FOYDA VA ZARARLARNI TAHLIL QILISHDA INNOVATSION METODLAR AHAMIYATI.....	207
Ernazarov Ortiq Eshnazarovich, Farog'at Xo'jabekova	
ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ, А ТАКЖЕ НОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ.....	212
Останов Эгамберди	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA INNOVASION TEXNOLOGIYALARNI INTEGRATSIYALASH: MOHIYATI VA RIVOJLANISH IMKONIYATLARI.....	218
Xakimova Xulkar Xamidovna	
QORAQALPOG'ISTON VA XORAZM OZIQ-OVQAT SANOATINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI HAMDA UNI YANADA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	224
Tleuov Niyetulla Raxmanovich	
OILAVIY KORXONALARNING IQTISODIY TIZIMDAGI O'RNI.....	230
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna, Rustamova Zarina Rustamovna	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MARKETING FAOLIYATINI MODELLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEXANIZMLARI.....	234
Sadikov Shoxrux Shuxratovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASI KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA RAQAMLI XIZMATLARNING AHAMIYATI.....	238
Asenbaeva Aydaygul Edenbaevna	
BARQARORLIK VA YASHIL MENEJMENT: ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR VA AMALIY AHAMIYATI.....	242
Djalilova Dilbar Abdikarim qizi	

HUDUDLARNING IQTISODIY SALOHİYATINI INNAVATSION-INVESTITSION BOSHQARISH STRATEGIYASI VA MEXANIZMI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	247
Maqsudova Malohatxon Maqsudovna, Yaxshimuratov Maqsadbek Narimon o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETINI 2026-YILGI SOLIQ SIYOSATINING TAHLILI VA XALQARO SOLISHTIRMA YONDASHUVI	251
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
O'ZBEKISTON MINTAQALARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI	256
Mamataliyeva Dilnoza Raxmonovna	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA INVESTITSİYALAR SHAKLLANISHI VA ULARNI SAMARALI BOSHQARISH YO'NALISHLARI	259
To'rayev Jasurali To'rayevich	
O'ZBEKISTONDA SAVDO TASHKILOTLARINING FAOLIYATI VA RIVOJLANISH HOLATI	264
B. Sulaymonov	
NAMANGAN VILOYATIDA "YASHIL IQTISODIYOT" MODELIGA O'TISH JARAYONIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY FAOLLIGI	270
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	274
Xoshimov Pazliddin Zuxurovich	
KICHIK BIZNES ORQALI ISH O'RINLARINI YARATISH STRATEGIYALARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA	278
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
MAMLAKATIMIZDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	283
Quryozov Sardorbek Sharifboevich	
РАЗРАБОТКА И ПРИОРИТИЗАЦИЯ КЛЮЧЕВЫХ ИНДИКАТОРОВ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЛЯ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЙ ПАНЕЛИ МОНИТОРИНГА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БОЛЬНИЦ: ЭКСПЕРТНАЯ ОЦЕНКА СО СТОРОНЫ РУКОВОДИТЕЛЕЙ МЕДУЧРЕЖДЕНИЙ	290
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYAT ORGANLARINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	297
Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li	
BANK TIZIMINING BARQAROR MOLIIYAVIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH VOSITALARI	303
Sadikov Iskandar Gayratovich	
ЗЕЛЕНОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ В ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА	308
Халиков С. Х.	
HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNI ROLI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH CHORALARI	313
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
ИСТОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС СТАНОВЛЕНИЯ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	317
Мажидова Фарангиз Фуркатзода	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	321
Isakov Oybek Jamoliddinovich	
NORASMIY KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINING FERMER XO'JALIKLARI YETISHTIRGAN MAHSULOT MIQDORIGA TA'SIRINI BAHOLASH	325
Ismoilov Azamat	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA FOIZ RISKINI BOSHQARISH AMALIYOTI	332
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SUT VA SUT MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLOVCHI KORXONALAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	341
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	
"AYOL RAHBARLAR: RAHBARLIK SALOHİYATI VA ISH JOYIDA TENGLIK" FRANSIYA DAVLATI TAJRIBASI ASOSIDA	346
Abduraxmonova Feruzabonu	

QISHLOQ XO'JALIGIDAGI KLASSTERLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH.....	352
Dildora Yuldasheva	
TIJORAT BANKLARINING DEPOZIT BAZASINING YETARLILIGINI TA'MINLASH YO'LLARI	359
I.J. Isakov	
OLIY TA'LIM SIFATINI OSHIRISH VA IQTISODIY DIAGNOSTIKA O'TKAZISHNING XORIJ TAJRIBASI.....	363
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich, Axmedov Oybek Turg'unpulatovich	
INKLYUZIV TA'LIMNI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISH YO'LLARI.....	369
Egamberdiyeva Dilorom Botir qizi, Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
"KREATIV IQTISODIYOT" HAMDA "TURIZM" TUSHUNCHALARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	374
Abdurasulov Shovqiddin Erkin o'g'li	
THE STRATEGIC ROLE OF THE INDUSTRIAL SECTOR IN THE NATIONAL ECONOMY AND DEVELOPMENT FACTORS.....	380
Rakhimov Bakhromjon Ibroximovich	
INVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	386
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
GLOBAL INCOME INEQUALITY IN 2024: CAUSES, PATTERNS, AND CONSEQUENCES.....	393
Ilhomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
ТОРГОВЫЕ ОТНОШЕНИЯ В СВОБОДНО ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОНАХ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ	401
Шарифходжаев Шавкат Окилович, Ачилова Ширин Шавкат кизи	
O'ZBEKISTON KON-METALLURGIYA SANOATI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA HOZIRGI HOLATI	407
Ergashov Botirjon Ergashovich	
PENSIYA JAMG'ARMASIDA DAVLAT BUDJETI TRANSFERTLARI ULUSHI HAMDA UNING XORIJ TAJRIBASI	415
Sherjonov Doniyor Saparbayevich	
O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARINI QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDAN FOYDALANIB MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	419
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I BO'YICHA FIRIBGARLIKLAR: MEXANIZMLARI, SABABLARI VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	425
Eshkarayev Bobir Chariyevich	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA QISHLOQ XO'JALIGINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	431
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna	
TURIZM SOHASINING IJTIMOIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA).....	435
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH.....	442
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ФОНДИРОВАНИЕ И СТРАХОВАНИЕ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ АПК: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ	447
Дурманов Акмал Шаймарданович	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI RIVOJLANISHINING STATISTIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	456
Atajanova Guli Maxsudbekovna	
JAHON MOLIYAVIY BOZORLARI BARQARORLIGIGA GLOBAL IQTISODIY INQIROZLAR VA GEOSIYOSIY OMILLARNING TA'SIRI HAMDA ULARNI BOSHQARISH STRATEGIYALARI	462
Abdurazakova Nargiza Rixsibayevna	

QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQARISHDA BOSHQARUV QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI.....	467
Mamadiyarov Dilshad Uralovich	
PAXTA TOZALASH KORXONALARINING TARKIBIY BO'LINMALARIDA MOLIVAVIY BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	474
Murodov Orif Jumayevich, G'ulomov Xaydarbek Ilyos o'g'li	
BARQAROR KELAJAK SARI: MAMLAKATDA EKOLOGIK XAVFSIZLIKNI MUSTAHKAMLASH	482
Abdullaev Shavkatjon Maxmudillaevich	
ZAMONAVIY IQTISODIY SHAROITLARDI KORXONALARNING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH	487
Abdulakimova Moxina Farxod qizi	
UMUMIY OVQATLANISH SHAHOBCHALARINING FAOLIYATI SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH.....	493
Amiriddinova Muslima Zayniddin qizi	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA MIJOZLAR EHTIYOJINI O'RGANISH VA XIZMAT SIFATINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUHLARI	498
Babayeva Lola Ibragimovna	
MINTAQADA TARIXIY VA MADANIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHDA DAVLAT HAMDA XUSUSIY SHERIKCHILIK TIZIMIDAN FOYDALANISH	504
Xusanov Chari Kadirovich	
PROSPECTS FOR IMPROVING INFRASTRUCTURE FOR SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	509
Botirova Xulkar Olimjonovna	
THE IMPACT OF AGRICULTURAL CLUSTERS ON FOOD SECURITY AND MACROECONOMIC STABILITY	514
Sherkulov Shohruh Erkin ugli	
OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ISSIQXONA IQTISODIYOTINI O'RNI VA NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR	520
Otavullaev Sukhrob Sa'dullo o'g'li	
IJTIMOII AHAMIYATI YUQORI LOYIHALARNI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	524
Taspanova Ayzada Kenjebayevna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA RAQOBAT STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH	529
Sharopova Nafosat Radjabovna, Jamolova Aziza	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARIDA ISTE'MOLCHILARNING XULQ-ATVORINI O'RGANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	537
Sultonova Zulxumor, Bobojonov Baxrombek Ro'zimovich	
INTERNATIONAL TRADE BETWEEN INTEGRATION AND ISOLATION: INNOVATION AND UNCERTAINTY IN A FRAGMENTING GLOBAL ECONOMY.....	542
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QO'NG'IROT TUMANIDA SIGIRLAR BOSH SONINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	548
Sabit Gabbarov	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTINI OSHIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	552
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna, Xo'janova Husnora	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY O'SISH SIFAT OMILLARINING TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	558
Bustonov Mansurjon Mardonakulovich	
ОБЩАЯ КОНЦЕПЦИЯ СТАБИЛЬНОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ.....	567
Зайналов Джахонгир Расулович	
ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКОВ КАПИТАЛОВ	571
Хотамкулова Мадина Санжар кизи, Зайналов Джахонгир Расулович	

IPOTEKA KREDITI MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA AMALIY ISHLAR TAHLILI	576
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
KORXONALARDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	581
Abdurashidova Nigora Alisherovna, Abduqodirova Donoxon	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATINI OSHIRISH OMILLARI VA MEZONLARI	588
Jumanov Ruslanbek Bobojanovich	
O'ZBEKISTONIDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	592
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
STUDY OF THE ECONOMIC EFFICIENCY OF GREEN BONDS, ECOLOGICAL LOANS, AND GREEN INVESTMENT FUNDS, AS WELL AS THEIR IMPORTANCE IN THE FINANCIAL SYSTEM.....	595
Avazov Azizbek Ashurali o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK TERMINOLOGIYASINING ILMIY-TAHLILII TALQINI.....	603
Aripov Oybek Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA MEHNAT BOZORINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	608
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li	
FERMER XO'JALIKLARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI TASHKIL ETISH VA OPTIMALLASHTIRISH.....	611
Kdirbaev Amir Marat uli	
ITALIYA VA YAPONIYADA DAVLAT QARZINING UZOQ MUDDATLI BARQARORLIGI: FISKAL QOIDALAR VA QARZ BOSHQARUVI STRATEGIYALARINING QIYOSIY TAHLILI.....	614
Abdurahimov Abror Zafarovich, L.M. Tashpulatova	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ: ВОЗМОЖНОСТИ ПЕРСОНАЛИЗАЦИИ, ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	621
Камалова Малика Низамовна, Очилов Акрам Одилович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI IFODALOVCHI ASOSIY OMILLAR	626
Raxmonov Bekzod Sharibjon o'g'li	
GLOBAL XAVFLARNING KESKINLASHUVI SHAROITIDA QAYTA SUG'URTANI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	631
Norov Zarif Shamsiddinovich	
INNOVATSION SUG'URTA XIZMATLARINI JORIY ETISH ORQALI IXTIYORIY SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	638
Xayitov Nodirjon Uzokovich	
VOSITACHILIK XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI SUBYEKTLAR AUDITI SIFAT NAZORATI.....	652
O.Q. Qo'shmatov	
AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHDA MATEMATIK MODELLARDAN FOYDALANISH MASALALARI	657
I.Qo'ziyev, F.Ochilov	
MAJBURIYATLAR HISOBINING NAZARIY ASOSLARI.....	664
Ochilov Farxodjon Shavkatjon o'g'li	
ВОПРОСЫ РЕОРГАНИЗАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В СЕЛЬКОМ ХОЗЯЙСТВЕ	669
Розиков Жалил Жалолович	
TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR AUDITINI O'TKAZISH TARTIBI.....	678
M.Xayitboyev	
USTAV KAPITAL HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	683
Inomjon Sherimbetov	
QISHLOQ XO'JALIGIDA KOOPERATIVLARNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI	688
Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich	

EKSPORT BOZORLARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHDA MOLIVAVIY RAG'BATLARNING ROLI	694
Galiyev Tohir Fazliddinovich	
ZAMONAVIY LOGISTIKA TIZIMIDA MARKETING STARTEGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH	700
Abduqodirova Umida G'ayrat qizi	
QASHQADARYO URBANIZATSIYALASHGAN HUDUDLARIDA AGLOMERATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI OMILLAR	706
Nazarova Feruza Usmonovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA KORXONALARINI KREDITLASHNING ZARURLIGI HAMDA IQTISODIY AHAMIYATI	713
Shaymatov Mansur Jo'rabaevich	
MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA MOLIVAVIY AKTIVLARNI TAN OLISH	720
Odiljonova Oybachin Fayzullo qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION TRANSFORMATSIYA BARQARORLIGINI BAHOLASH	724
Sanetullaev Aybek Esbosinovich	
XALQARO AVTOMOBIL ISHLAB CHIQUVCHI KOMPANIYALARNING RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	728
Xidoyatov Mirsaid Mirmuhsunovich	
ENSURING THE FINANCIAL SUSTAINABILITY OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: STRATEGIES FOR RESILIENCE IN AN ERA OF DECLINING RESOURCES AND RISING EXPECTATIONS	734
Inomiddin Imomov	
"YASHIL" TEXNOLOGIYALARNI IQTISODIY RIVOJLANISHGA INTEGRATSIYA QILISHNING NAZARIY ASOSLARI	744
Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
ИНТЕГРАЛЬНЫЙ ПОДХОД К ОЦЕНКЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	751
Алиева Эльнара Аметовна	
AHOLI DAROMADLARI VA ULARNING SHAKLLANISH MANBALARI	756
So'fiyeva Xusniya Soxibjonovna	
НАУЧНО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПРОЕКТИРОВАНИЮ И РАЗВИТИЮ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	760
Назарова Гулчебра Нурмуханбетовна	
СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ ПО ОЦЕНКЕ ЭКСПЛУАТАЦИОННОЙ УСТОЙЧИВОСТИ МАЛОМОЩНЫХ СЕТЕВЫХ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ СТАНЦИЙ	766
А.Р. Кудратов	
IJTIMOYIY XIZMATLAR KO'RSATISH JARAYONIDA TASHKILYIY VA IQTISODIY MUNOSABATLAR	775
Berdiyeva Nafisa Qahramonovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION BIZNESNI BOSHQARISH VA YANGI TEXNOLOGIYALAR ORQALI SAMARADORLIKNI OSHIRISH	780
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
GRUZIYA TAJRIBASIDA BARQAROR TURIZMNI TA'MINLASHNING TASHKILYIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI VA ULARNING O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLANILISHI	786
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi	
INNOVATSION FAOLIYATNING MINTAQADA XIZMAT KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISHDAGI XUSUSIYATLARI	790
Fayziyeva Shirin Shodmonovna	
QORAQALPOG'ISTON HUDUDIDA ETNOGRAFIK TURIZM KLASSTERINI SHAKLLANTIRISHNING IQTISODIY OMILLARI	795
Kunnazarova Orazxan	
MAMALAKATIMIZ IMPORTI VA EKSPORTIDA KICHIK BIZNESNING ULUSHI	798
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
YEVROOBLIGATSIYA VA UNING AKSIYADORLIK JAMIYATLARI TOMONIDAN EMISSIYASI	807
Avezov Ibrohim Ilxomovich	

IQTISODIYOTDAGI INNOVATSION O'ZGARISHLAR SHAROITIDA TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI BOSHQARISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	808
Xonkeldiyeva Komilaxon Ravshanjon qizi	
SPORT ANJOMLARI SANOATIDA INNOVATSION JARAYONLARNI TIZIMLASHTIRISH MODELINING ZARURATI.....	813
Xamraqulov Ixtiyor Baxtiyorovich	
GREEN MARKETING STRATEGIES AND THE APPLICATION OF NEUROMARKETING METHODS IN THEIR DEVELOPMENT.....	819
Samadov Asqar Nishonovich, Latipova Go'zal	
OZIQ-OVQAT SANOATIDA KICHIK KORXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	825
Mavlanova Barchinoy Shonazar qizi	
BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALAR AHAMIYATINING EMPIRIK TAHLILI	831
Nazarova Ra'no Rustamovna, Najmiddinov Yahyo Fazliddin o'g'li	
YASHIL TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA MEHMONXONALAR ROLI: MUAMMOLAR VA IMKONIYATLAR.....	840
Raxmonova Nigina Anvarovna	
IJTIMOIIY SIYOSAT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI: O'ZBEKISTONNING AMALIY YONDASHUVI VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	844
Bafojev Farrux Jo'raqulovich	
AHOLI IJTIMOIIY HIMOYASINI KUCHAYTIRISH MUAMMOLARI	852
Ulashev Xubbim Askarovich	
YASHIL TA'LIM RIVOJLANISH BOSQICHLARI: YAPONIYA MISOLIDA	856
Raxshona Nabibullayeva	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON SAVDONING MINTAQA IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIRI.....	861
Mo'minov Yahyobek Shokirjon o'g'li	
TUROPATORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	865
Toshev Akmal Salimovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ORQALI MINTAQADA AHOI DAROMADLARINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	874
Quldasheva Maftuna Musurmon qizi	
ФАКТОРЫ И МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	878
Алиева Эльнара Аметовна, Рахматхонов Саидодилхон Расулхон угли	
МЕХАНИЗМЫ УСТОЙЧИВОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ В СТРАНАХ С РАЗВИВАЮЩЕЙСЯ ЭКОНОМИКОЙ: РОЛЬ ESG-ИНСТРУМЕНТОВ, ДИНАМИКА РАЗВИТИЯ РЫНКА ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКИСТАНА И МАЛАЙЗИИ.....	884
Нарзуллаева Мехрангиз Ақобировна	
DORIVOR O'SIMLIKLA SAVDOSIDA QIYMAT ZANJIRI TAHLILI: IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH OMILLARI.....	893
Maftuna Ermatova Arslonbek qizi	
O'ZBEKISTON VA TURKMANISTON O'RTASIDAGI SAVDO AYLANMASI TAHLILI	899
Voxidova Mehri Xasanovna	
GLOBAL KOMPANIYALARDA RAQAMLI MENEJMENTNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	905
Axmedov Sardor Shuxrat o'g'li	
IQLIM O'ZGARISHLARI VA GLOBALLASHUV SHAROITIDA EKOLOGIK-HUQUQIY TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH.....	912
Jumanazar Xolmuminov	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING JAHON TAJRIBASI	916
Kalandarova Elnura Muzaffar qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA HUDUDLARNING INVESTITSIYAVIY JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	921
Rahmatullayev Bobir Chorshamiyevich	

FINANCING WATER RESILIENCE: A FEASIBILITY ANALYSIS OF SOVEREIGN BLUE BOND ISSUANCE IN UZBEKISTAN.....	926
Yakubov Jakhongir	
УКРЕПЛЕНИЕ ПАРТНЁРСТВО И СОЗДАНИЕ ЕДИНСТВЕННОГО ЭНЕРГОРЫНКА В УЗБЕКИСТАНЕ	929
Каримова Нуржахон Олим кизи	
ИННОВАЦИОННАЯ ЗРЕЛОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФАКТОР РОСТА ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ: МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИМЕНЕНИЯ КОМПЛЕКСНОЙ МОДЕЛИ	935
Алиева Эльнара Аметовна, Табаков Евгений Сергеевич	
"BUDJET JARAYONLARIDA XAVFLARNI ANIQLASH VA BAHOLASH: ICHKI AUDIT YONDASHUVLARI"	941
Abdujalilova Dilnoz Abdusattorovna, Nishonxo'djaev Bekzod Baxodir o'g'li	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA DAVLATNING ROLI	947
Raximov Baxromjon Ibroximovich	
O'ZBEKISTONDA SUT SEKTORINING QIYMAT ZANJIRINI SANOATLASHTIRISH MUAMMOLARI.....	951
Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich	
STRATEGIK BOSHQARUV HISOBIDA XARAJATLAR HISOBİ VA KALKULYATSIYA TIZIMLARINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	955
Hamroyeva Zuhra Amiral qizi	
АНАЛИЗ И ОЦЕНКА ТЕКУЩЕГО СОСТОЯНИЯ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ	961
Ариф Мустафаев	
ФАКТОРЫ ВЛИЯЮЩИЕ НА ИЗМЕНЕНИЯ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ.....	968
Ишонкулова Феруза Асатовна	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION HUQUQIY SIYOSATIDA GLOBAL REYTINGLARNING NORMATIV-HUQUQIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	974
Gavhar Bekmurodova Adham qizi	
XALQARO MOLIYA BOZORIDA KREDIT RISKINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY USULLARI VA RISKLARNI BOSHQARISH TIZIMINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	981
Ochilova Xusniya Olim qizi, Yuldasheva Umida Asanaliyevna	
JAHONDA BRONLASH TIZIMLARINING RIVOJLANISH BOSQICHLARINING EVOLYUTSIYASI.....	987
Ismatillaeva Sitara Sayfidin qizi	
MILLIY IQTISODIYOT INNOVATSION SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHDA JAHON TAJRIBALARI.....	994
Samadqulov Muhammadjon Islom o'g'li	
HUDUDIY RIVOJLANISHDA SOLIQ IMTIYOZLARINING AHOLI DAROMADLAR DINAMIKASIGA TA'SIRI.....	998
Olimjon Fattoyev G'ayrat o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINING ZAMONAVIY SHAROITLARDA RAQOBATBARDOSHLIGI: NAZARIY JIHATLARI VA AMALIY BOSHQARUV STRATEGIYALARI	1002
Adizov Bobir Baxtiyorovich	
ZAMONAVIY SHAROITDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI RISKLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	1005
Sirojiddinov Kamoliddin Ikromiddinovich, Nasritdinov Bekzod Xusnutdinovich	
NAMANGAN VILOYATIDA QURILISH KLASHTERINI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY OMILLARI VA ISTIQBOLLI MANBALARI.....	1011
Abduraxmanov Muxtorali Abduvoxidovich	
ПЕРСПЕКТИВЫ ПОВЫШЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	1016
Авезова Шахноза Махмуджановна	
MOLIYAVIY SAVODXONLIKNI OSHIRISHGA TA'SIR KO'RSATADIGAN OMILLAR.....	1022
Obilov Mirkomil Rashidovich	

“O‘ZBEKISTONDA TURIZMNING MADANIY IDENTIKLIKKA TA’SIRI: SOTSIOLOGIK TAHLIL”	1028
Alijonova Nargiza Rashidjon qizi	
STATISTICAL ANALYSIS OF CREDIT INTEREST RATES.....	1034
Abdullayev Shakhobiddin Shamsiddinovich	
QISHLOQ XO‘JALIGIDA LOGISTIKA XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISH METODLARI VA SAMARALI TA‘MINOT ZANJIRI MODEL.....	1037
Olimova Bahora Shuxratovna	
INNOVASION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHINING NAZARIY JIHATLARI.....	1042
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich	
TIJORAT BANKLARIDA DEPOZIT BAZASI BARQARORLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMIL SIFATIDA FOIZ SIYOSATI VA UNING AMALIY JIHATLARI.....	1047
Axmedova Dilafruz Elshodovna	
B2BDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH BO‘YICHA XORIJIY TAJRIBALAR.....	1053
Abdubotirova Madinaxon	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИННОВАЦИОННО - ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ.....	1059
Баходирова Хилола Баходировна	
RAQOBATBARDOSH MAHSULOT ISHLAB CHIQRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYASIDAN FOYDALANISH.....	1063
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna, Abdurazakova Diyora	
ENERGIYA XARAJATLARINI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY SAMARASI.....	1070
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF REMOTE BANKING SERVICES IN THE CONTEXT OF BANKING TRANSFORMATION	1075
Jabborov Bahriddin Rashidovich	
MIKROMOLIYA TASHKILOTLARIDA MOLIVAVIY-XO‘JALIK FAOLIYATINI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH TARTIBI.....	1079
G‘ofurov Iskandar Abduraxmonovich	
BANKLARNING INVESTITSIYA RISKLARI VA ULARNI KAMAYTIRISH YO‘LLARI	1084
Yuldashev Erkin Xusanovich	
MA’LUMOTLAR BAZASINING RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAGI AHAMIYATI.....	1090
Maxamadiyev M. M.	
УСТОЙЧИВОСТЬ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ: АНАЛИЗ СТРАТЕГИЧЕСКОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ АКИБ «ИПОТЕКА-БАНК» ПОСЛЕ ВХОЖДЕНИЯ В ОТП GROUP.....	1095
Каримова Нуржахон Олим кизи	
O‘ZBEKISTON OLIY TA’LIM MUASSASALARIGA XORIJLIK TALABALARNI JALB ETISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	1101
Sharopova Nafosat, Xolmamatov Diyorbek	
DAVLATNING IJOBIY IMIJINI YARATISHDA TURIZM VA XALQ DIPLOMATIYASINING STRATEGIK O‘RNI	1108
Kasimova Zilola G‘ulomiddin qizi	
JISMONIY TARBIYA VA SPORT MUASSASALARIDA MOLIVAVIY MUNOSABATLARNI TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI.....	1116
Toshmurodov Abdurauf Ravshanovich	
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ МОДЕРНИЗАЦИИ СИСТЕМЫ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ТОПЛИВНО-ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОМПЛЕКСА УЗБЕКИСТАНА – 2025.....	1122
Ш.К.Жалилов	
“O‘ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNING O‘RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI”	1126
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
MAMLAKATDA INVESTITSIYA JARAYONLARINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	1130
Xusanov Durbek Nishanovich	
TURIZM XIZMATLARI TUSHUNCHASI VA ULARNI INNOVATSION TASHKIL ETISHNING IQTISODIY MOHIYATI.....	1138
Najmidinov Azizbek Bahrom o‘g‘li	

MINTAQAVIY IQTISODIYOTDA TURISTIK INFRATUZILMANI BAHOLASH USULLARI VA MEZONLARI.....	1143
Xalmirzayev Axmadjan Axunovich, Ro'zmatov Boburjon Zafarjon o'g'li, Shodiyeva Nafosatxon Hamza qizi	
O'ZBEKISTONDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINING HOLATI VA TENDENSIYALARI.....	1149
Ahmedov Shermuhammad Omonjon o'g'li	
MARKETING KOMMUNIKATSIYA STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQUISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	1156
Akramov Toxir Abdiraxmanovich	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	1161
Adashev Azimjon Urinboyevich	
XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA PRUDENSIAL NAZORAT: BAZEL QOIDALARI VA ULARNING AHAMIYATI	1165
Abdunazarova Dilshoda Akromovna	
INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISHDA BOSHQARUV HISOBİ AXBOROTINING AHAMIYATI	1170
Xushvaqtova Nozanin Nurbek qizi	
OLIY TA'LIM TIZIMIDA INTEGRATSIYA JARAYONLARINI AMALGA OSHIRISH SHAKLLARI VA ULARNING TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDAGI AHAMIYATI.....	1177
Ismoilova Feruza Kubaymurodovna	
EKOMARKETING STRATEGIYALARI ORQALI BARQAROR RIVOJLANISHGA ERISHISH	1182
Qo'ziyev Jaloladdin Alisher o'g'li	
ENSURING INNOVATIVE ECONOMIC SECURITY IN THE KHOREZM REGION: WASTE RECYCLING AND CIRCULAR ECONOMY	1186
Madraximova Shohista Bahrom qizi	
KICHIK BIZNES FAOLIYATINI BAHOLASH ASOSIDA SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1191
Mavkulov Ravshan Nematjonovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA ISLOM MOLIYASINI JORIY QILISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJIRIBASIDAN FOYDALANISH.....	1195
Sultonov Baxtiyor Baxodirovich	
MINTAQAVIY IMIJNI SHAKLLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI.....	1201
Duschanov Alisher Sherzod o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI TA'MINLASHNING IQTISODIY MEXANIZMI	1206
Opaev Bysen Aymanovich	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNESNI INVESTITSION KREDITLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISH.....	1212
Yuldashev Fozil Turapovich	
YASHIL IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ASOSIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI SAMARALI RIVOJLANTIRISHNING XORIJ TAJIRIBASI.....	1218
M.M.Muminova	
ИНТЕГРАЦИОННОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ОПЕРАТОРА И ПРЕДПРИЯТИЙ МЕСТНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	1223
Худаярова Мехрангиз Мурадовна	
TURIZMDA INDIVIDUALLASHTIRILGAN XIZMATLAR KONSEPSIYASI VA TAJRIBA TURIZMINING NAZARIY ASOSLARI.....	1230
Raxmatov Aziz Tolipovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK EKSTERNALIYALARNI TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1235
Smaylova Zarafshan	
XALQARO STANDARTLARDA PRUDENSIAL NAZORAT: BAZEL QOIDALARI VA ULARNING AHAMIYATI	1239
Abdunazarov Dilshoda Akromovna	

METALLURGIYA SANOATIDA EKOLOGIK TOZA TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH: MAQSADGA MUVOFIQLIGI VA NATIJALARI	1244
Karimov Ma'ruf Ixtiyorovich	
HUDUDIIY IQTISODIY O'SISH OMILLARINING EKONOMETRIK TAHLILI: SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA	1248
Zaripova Mukaddas Djumayozovna, Normurodov Asliddin Alijon o'g'li	
INDUSTRIAL RIVOJLANISHNING IQTISODIY VA EKOLOGIK OQIBATLARI	1258
Ataniyazova M.B.	
OLIIY TA'LIM RAQOBATBARDOSHLIGINING TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDAGI ROLI	1263
Nishonov Dilshod Shamsidinovich	

OLIY TA'LIM RAQOBATBARDOSHLIGINING TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDAGI ROLI

Nishonov Dilshod Shamsidinovich

Ta'lim kontenti va multimedia mahsulotlarini yaratish markazi direktori,

Marketing kafedrası dotsenti, PhD

ORCID: 0009-0001-7277-5249

d.nishonov@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada oliy ta'lim tizimida raqobatbardoshlikni ta'minlash masalasi va uning ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni kompleks yondashuv asosida tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi oliy ta'lim muassasalari o'rtasida sog'lom raqobat muhitini shakllantirish orqali ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish mexanizmlarini aniqlashdan iborat. Maqolada raqobatbardoshlik tushunchasining nazariy asoslari yoritilib, uning ta'lim sifati bilan uzviy bog'liqligi ilmiy manbalar asosida asoslab beriladi. Shuningdek, oliy ta'lim muassasalarining reytinglari, ta'lim xizmatlari bozori, kadrlar tayyorlash sifati va innovatsion faoliyat ko'rsatkichlari raqobatbardoshlikning muhim omillari sifatida ko'rib chiqiladi. Tadqiqot jarayonida tahlil, taqqoslash, mantiqiy umumlashtirish va tizimli yondashuv usullaridan foydalanilgan. Xorijiy va milliy tajriba tahlili asosida oliy ta'lim muassasalarida raqobat muhitini kuchaytirish ta'lim dasturlarini yangilash, professor-o'qituvchilar malakasini oshirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda talabalar ehtiyojlariga mos ta'lim xizmatlarini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishi aniqlangan.

Kalit so'zlar: Oliy ta'lim, raqobatbardoshlik, ta'lim sifati, oliy ta'lim muassasalari, bilimlar iqtisodiyoti, inson kapitali, akademik raqobat, ta'lim xizmatlari bozori, o'quv jarayoni sifati, professor-o'qituvchilar salohiyati, innovatsion ta'lim, raqamli ta'lim texnologiyalari, ta'lim dasturlari.

Abstract. This article analyzes the issue of ensuring competitiveness in the higher education system and its role in improving the quality of education on the basis of an integrated approach. The main purpose of the study is to identify mechanisms for improving the effectiveness of the educational process by forming a healthy competitive environment between higher education institutions. The article covers the theoretical foundations of the concept of competitiveness, and its inextricable relationship with the quality of education is justified on the basis of scientific sources. Also, the ratings of higher education institutions, the market for educational services, the quality of training and indicators of innovative activity are considered as important factors of competitiveness. In the research process, methods of analysis, comparison, logical generalization and systematic approach were used. On the basis of the analysis of foreign and national experience, strengthening the competitive environment in higher education institutions has been found to have a positive impact on the renewal of educational programs, improving the qualifications of professors, the introduction of digital technologies and the development of educational services suitable for the needs of students.

Key words: Higher Education, competitiveness, quality of Education, Higher Education Institutions, knowledge economy, human capital, academic competition, educational services market, educational process quality, faculty capacity, innovative education, digital education technologies, educational programs.

Аннотация. В данной статье анализируется вопрос обеспечения конкурентоспособности в системе высшего образования и ее роль в повышении качества образования на основе комплексного подхода. Основная цель исследования-выявление механизмов повышения эффективности образовательного процесса путем формирования здоровой конкурентной среды между высшими учебными заведениями. В статье освещаются теоретические основы понятия конкурентоспособности и обосновывается его неразрывная связь с качеством образования на основе научных источников. Также важными факторами конкурентоспособности рассматриваются рейтинги высших учебных заведений, рынок образовательных услуг, качество обучения и показатели инновационной деятельности. В процессе исследования использовались методы анализа, сравнения, логического обобщения и системного подхода. На основе анализа зарубежного и национального опыта установлено, что усиление конкурентной среды в высших учебных заведениях оказывает положительное влияние на обновление образовательных программ, повышение квалификации преподавателей, внедрение цифровых технологий и развитие образовательных услуг, соответствующих потребностям студентов.

Ключевые слова: Высшее образование, конкурентоспособность, качество образования, высшие учебные заведения, экономика знаний, человеческий капитал, академическая конкуренция, рынок образовательных услуг, качество учебного процесса, потенциал преподавателей, инновационное образование, цифровые образовательные технологии, образовательные программы.

KIRISH

Bugungi kunda mamlakatimizda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishlariga va xalqaro standartlar talablariga mos keladigan oliy ta'lim tizimini yaratish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Respublikamizning hududlarida yangi davlat va nodavlat oliy ta'lim muassasalarining tashkil etilishi, kadrlar tayyorlashning zamonaviy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari, masofaviy va kechki ta'lim shakllarining ochilishi, oliy ta'lim muassasalariga qabul kvotalarining oshirilishi mazkur yo'nalishdagi muhim islohotlar hisoblanadi. Jumladan, oliy ta'limda fanlarni o'qitishda mustaqil bilim olishni individuallashtirish, masofaviy ta'lim tizimi texnologiyasini, uning vositalarini ishlab chiqish va o'zlashtirish, yangi pedagogik hamda axborot texnologiyalari, tayyorgarlikning modul tizimidan foydalangan holda talabalarni o'qitishni jadallashtirish ana shunday dolzarb vazifalar sirasiga kiradi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 5-iyundagi "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3775-sonli qarori [1] va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 21-iyundagi "Pedagogik ta'lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalari faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-289-sonli qarori [1] hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 5-maydagi "Ta'lim sifatini ta'minlash va ta'lim xizmatlari ko'rsatish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-76-sonli Farmonida [1] bugungi kunda oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirishga, respublikamizda amalga oshirilayotgan islohatlar, ijtimoiy va iqtisodiy sohalaridagi yangilanishlarda ushbu muassasalarning faol ishtirokini ta'minlashga to'siq bo'layotgan bir qator muammolar borligi ta'kidlangan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risida PF-158-sonli Farmonida [1] ham oliy ta'lim tizimini rivojlantirish uchun bir qator ustuvor vazifalar belgilab qo'yilgan.

Oliy ta'lim raqobatbardoshligi tushunchasi ko'p qirrali bo'lib, u nafaqat ta'lim dasturlarining mazmuni va sifati, balki ta'lim muassasasining boshqaruv tizimi, ilmiy-tadqiqot salohiyati, moddiy-texnik bazasi, raqamli infratuzilmasi va xalqaro maydondagi nufuzini ham qamrab oladi. Raqobatbardosh oliy ta'lim muassasalari talabalar uchun bilim olish jarayonini samarali tashkil etish, mustaqil fikrlash va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirishga yo'naltirilgan ta'lim muhitini yaratishga intiladi. Aynan shunday muhitda ta'lim sifati yuqori bo'lib, bitiruvchilar zamonaviy kasbiy kompetensiyalarga ega bo'ladi hamda mehnat bozorida o'z o'rnini topa oladi.

Ta'lim sifatini oshirish masalasi bugungi kunda nafaqat ta'lim muassasalari, balki davlat, ish beruvchilar va jamiyat manfaatlarini bilan ham chambarchas bog'liqdir. Chunki oliy ta'lim sifati mamlakatning innovatsion rivojlanish sur'atlari, iqtisodiy raqobatbardoshligi va ijtimoiy barqarorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini kuchaytirish orqali ta'lim sifatini oshirish masalasi kompleks va tizimli yondashuvni talab etadi. Bunda ta'lim standartlarini takomillashtirish, ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, professor-o'qituvchilarning malakasini oshirish va talabalar bilimini baholashning shaffof mexanizmlarini yaratish muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, oliy ta'lim raqobatbardoshligini ta'lim sifatini oshirish omili sifatida o'rganish ilmiy jihatdan ham dolzarbdir. Chunki zamonaviy sharoitda oliy ta'lim tizimining rivojlanishi ko'plab ichki va tashqi omillar ta'sirida shakllanmoqda. Global ta'lim bozorida kuchayib borayotgan raqobat, xalqaro reytinglar va akkreditatsiya tizimlari oliy ta'lim muassasalaridan doimiy ravishda sifat ko'rsatkichlarini yaxshilashni talab etmoqda. Bu esa oliy ta'lim raqobatbardoshligi va ta'lim sifati o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni chuqur tahlil qilish zaruratini yuzaga keltiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligi va ta'lim sifatini oshirish masalasi bugungi kunda ilmiy tadqiqotlarda katta ahamiyat kasb etmoqda. G.Borshevskiy o'zining "Davlat-xususiy hamkorlik" asarida ta'lim muassasalarining samaradorligini oshirish uchun davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik modelini batafsil tahlil qiladi. Muallifning ta'kidlashicha, oliy ta'lim muassasalarida raqobatbardoshlikni oshirishning samarali vositalaridan biri bu resurslarni optimallashtirish va innovatsion loyihalarni joriy qilishda davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirishdan iborat [2]. G.Borshevskiyning fikricha, bunday hamkorlik ta'lim sifati va ilmiy-tadqiqot salohiyatini sezilarli darajada oshiradi hamda talabalar tayyorlash jarayonini iqtisodiy va pedagogik jihatdan samarali qiladi.

Shuningdek, J.Sherov va X.Normamatov [3] oliy ta'lim muassasalarida boshqaruvning avtomatlashtirilgan tizimlarini joriy etish ta'lim sifatini oshirishga bevosita ta'sir ko'rsatishini ta'kidlashadi. Ularning tadqiqotlariga ko'ra, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari o'quv jarayonini monitoring qilish, resurslardan samarali

foydalanish va talabalar faoliyatini baholash imkonini beradi. Bu esa oliy ta'lim muassasalarida raqobatbardosh muhitni shakllantirish va ta'lim sifatini doimiy yaxshilashga yordam beradi.

X.Xinyan va Q.Xiaodong oliy ta'lim sifatining va ilmiy-tadqiqot faoliyatining hududiy iqtisodiy rivojlanishga ta'sirini empirik tahlil orqali o'rganadi. Ularning fikricha, oliy ta'limning raqobatbardoshligi asosan ta'lim va ilmiy-tadqiqot sifati bilan belgilanadi [4]. Ta'lim sifati oshgan sari malakali kadrlar tayyorlash yaxshilanadi va ilmiy natijalar iqtisodiyotga tezroq tatbiq etiladi. Shu bois, sifatli oliy ta'lim hududiy va milliy miqyosda raqobatbardosh ustunlik beradi va barqaror rivojlanishga xizmat qiladi. Mualliflar ilmiy-tadqiqot sifati ta'lim sifatiga qaraganda raqobatbardoshlik va iqtisodiy rivojlanishga kuchliroq ta'sir qilishini alohida ta'kidlaydi.

S.Norboyeva metodik qo'llanmasida talabalar ma'naviy kompetentligini rivojlantirishning oliy ta'limda muhimligini qayd etadi. Muallifning fikricha, ta'lim sifati nafaqat bilim va ko'nikmalar bilan o'lchanadi, balki talabalarning axloqiy, ma'naviy va madaniy kompetentlik darajasi bilan ham belgilanadi [5]. Shu nuqtai nazardan, oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirish faqat akademik ko'rsatkichlar orqali emas, balki talabalarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash orqali ham amalga oshiriladi.

B.Usmonov va R.Xabibullayev esa o'quv jarayonini kredit-modul tizimida tashkil etish orqali ta'lim sifatini oshirishning amaliy mexanizmlarini bayon etadilar. Ularning ta'kidlashicha, kredit-modul tizimi talabalarni mustaqil o'qishga, o'z vaqtini samarali boshqarishga va individual rivojlanishiga rag'batlantiradi [6]. Bu esa oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirish va talabalar bilimini milliy va xalqaro standartlarga moslashtirishga xizmat qiladi.

N.Zokirova o'z darsligida ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni qo'llashning o'quv jarayonidagi ahamiyatini tahlil qiladi. Innovatsion texnologiyalar yordamida ta'lim jarayoni interaktiv, samarali va qiziqarli bo'ladi, bu esa talabalar faolligi va o'rganish sifatini sezilarli darajada oshiradi [7]. Shuningdek, J.Xakimov axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi rolini keng yoritib, raqamli platformalar va onlayn resurslarni qo'llash orqali o'quv jarayonini modernizatsiya qilishning ahamiyatini ta'kidlaydi [8].

N.Muslimov va uning hammualliflari innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirishning metodologik asoslarini keltiradilar. Ularning fikriga ko'ra, innovatsion texnologiyalar talabalar mustaqil fikrlashini rag'batlantiradi, ta'lim jarayonini samarali va interaktiv qiladi hamda oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshiradi [9].

N.Azizxo'jayeva [10] va B.Ziyamuhamedov hamda M.Tojiyev [11] pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahoratning ta'lim sifatiga ta'sirini batafsil tahlil qiladilar. Ular ta'kidlaganidek, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va mahorat o'quv jarayonini optimallashtirish, talabalar faoliyatini monitoring qilish va samarali o'qitish imkonini beradi. Shu bilan birga, pedagogik texnologiyalarning milliy modelga moslashtirilishi oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshirishda muhim strategik omil sifatida xizmat qiladi.

Mazkur adabiyotlar oliy ta'lim raqobatbardoshligini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilash masalasini har tomonlama yoritadi. Barcha manbalarda ta'kidlanganidek, raqobatbardoshlik va sifat bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lib, innovatsion texnologiyalar, axborot tizimlari, pedagogik mahorat va talabalarning kompetentlik darajasi orqali ta'minlanadi. Shu nuqtai nazardan, oliy ta'lim muassasalari nafaqat bilim berish markazi, balki ijtimoiy, iqtisodiy va innovatsion rivojlanishga hissa qo'shuvchi muassasa sifatida shakllanishi lozim.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda oliy ta'lim raqobatbardoshligining ta'lim sifatini oshirishdagi rolini chuqur tahlil qilish maqsadida kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot metodologiyasi oliy ta'lim tizimini ijtimoiy-iqtisodiy tizimning muhim tarkibiy qismi sifatida ko'rib chiqishga asoslanib, raqobatbardoshlik va ta'lim sifati o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlashga yo'naltirildi. Jarayonda nazariy manbalarni tahlil qilish orqali raqobatbardoshlik tushunchasining mazmuni va uning ta'lim sifatiga ta'siri yoritildi, shuningdek, milliy va xorijiy tajribalarni taqqoslash asosida oliy ta'lim muassasalarida raqobat muhitining shakllanishi va rivojlanish tendensiyalari o'rganildi. Tadqiqotda ochiq statistik ma'lumotlar, rasmiy hisobotlar va ilmiy nashrlarda keltirilgan axborotlar asosida umumlashtirish va mantiqiy tahlil usullaridan foydalanilib, raqobatbardoshlik darajasi bilan ta'lim sifati ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlik aniqlashga harakat qilindi. Shuningdek, tizimli yondashuv asosida oliy ta'lim muassasalari faoliyatiga ta'sir etuvchi omillar o'zaro bog'liqlikda tahlil qilinib, tadqiqot natijalarini ilmiy asoslash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun metodologik poydevor yaratildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi kunda ta'lim sifatining mamlakat iqtisodiy taraqqiyotiga ta'siri masalasi ilmiy tadqiqotlar va amaliy siyosat darajasida tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Globallashtirish, bilimlar iqtisodiyotining shakllanishi

va innovatsion rivojlanish sharoitida oliy ta'lim tizimi milliy iqtisodiy o'sishning muhim drayverlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayniqsa, oliy ta'limda o'qitish sifati va ilmiy-tadqiqotlar samaradorligi inson kapitalini rivojlantirish, texnologik yangilanishlarni jadallashtirish hamda ishlab chiqarish samaradorligini oshirish orqali iqtisodiy rivojlanishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli ta'lim sifati va milliy iqtisodiy rivojlanish o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ilmiy asosda aniqlash va baholash muhim ilmiy-amaliy vazifalardan biri hisoblanadi.

Ta'lim sifatining milliy iqtisodiy rivojlanishga ta'siri va hissasini o'rganish uchun takomillashtirilgan C-D modelidan foydalanadi. Tajriba natijalari shuni ko'rsatadiki, oliy ta'limda o'qitish va ilmiy tadqiqotlar sifati milliy iqtisodiy rivojlanish bilan ijobiy bog'liqdir va ilmiy tadqiqot sifatining milliy iqtisodiy rivojlanishga qo'shgan hissasi o'qitish sifatiga qaraganda kattaroqdir.

Mamlakatda oliy ta'lim sifatini baholash uchun Duglas ishlab chiqarish funksiyasidan oliy ta'lim sifatining milliy iqtisodiy rivojlanishga ta'sirini o'lchash uchun tadqiqot modeli sifatida foydalaniladi va formulada ko'rsatilganidek, C-D ishlab chiqarish funksiyasini o'lchash modeliga oliy ta'lim sifati (ta'lim sifati va ilmiy tadqiqot sifati) omillarini kiritadi:

$$Y = A K^{\alpha} L^{\beta} \quad (1)$$

Bu formulada Y jami ishlab chiqarishni, A texnologik taraqqiyotni ($A=1$), K kapital kiritish darajasini, indeks α kapital ishlab chiqarishning elastiklik koeffitsientini, L mehnat sarfi darajasini va β mehnat ishlab chiqarishning elastiklik koeffitsiyentini ifodalaydi.

Oliy ta'lim sifatidagi o'qitish sifati ishchi kuchining sifat darajasini bevosita yoki bilvosita o'zgartiradi, shuning uchun formuladagi L mehnat sarfi darajasi L_0 mehnat sarfi miqdori va yilning o'qitish sifati E mahsuloti bilan almashtirilishi mumkin. Oliy ta'limdagi ilmiy tadqiqotlar sifati texnologik taraqqiyotni rag'batlantirishi mumkin bo'lsa-da, texnologik taraqqiyot darajasini ifodalay olmaydi. Shuning uchun bu yerda formula uchun ilmiy tadqiqot sifatini ifodalovchi yangi R o'zgaruvchisi kiritiladi. Shunday qilib, yangi o'lchov modeli (2) olinishi mumkin:

$$Y = A K^{\alpha} L_0^{\beta} E^{\theta} R^{\gamma} \quad (2)$$

C-D ishlab chiqarish funksiyasidan foydalanib, milliy iqtisodiy rivojlanish darajasining oliy ta'lim sifatiga nisbatini hisoblash kerak. Shunday qilib, modelni (3) olish uchun modelning ikkala tomonidagi logarifmlarni olinadi:

$$\ln Y = \alpha \ln K + \beta \ln L_0 + \theta \ln E + \gamma \ln R \quad (3)$$

$\ln Y$ - milliy iqtisodiyotning yillik o'sish sur'ati, $\ln R$ - ilmiy tadqiqot sifatining rivojlanish sur'ati, $\ln K$ - kapital kiritishning yillik o'sish sur'ati, $\ln L_0$ - mehnat sarfining yillik o'sish sur'ati, $\ln E$ - ta'lim sifati bo'yicha yaxshilanish darajasi, α kapital ishlab chiqarishning elastikligini, β esa mehnat ishlab chiqarishning elastikligini, θ o'qitish sifati mahsulotining elastikligini, γ ilmiy tadqiqot sifati mahsulotining elastikligini ifodalaydi.¹

Oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligi bugungi kunda nafaqat ta'lim tizimining samaradorligi, balki mamlakat iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishi bilan bevosita bog'liq. Global ta'lim bozorida oliy ta'lim muassasalari o'rtasidagi raqobat kuchayib borayotgani, talabalar va ish beruvchilar talabalarining o'zgaruvchanligi, innovatsion va raqamli texnologiyalarning keng qo'llanilishi ta'lim sifati va muassasalar nufuziga ta'sir qilmoqda. Shu sababli oliy ta'lim raqobatbardoshligini oshirish, ta'lim sifatini uzluksiz yaxshilash va talabalar ehtiyojlariga moslashish oliy ta'lim muassasalarining strategik maqsadlaridan biri hisoblanadi. Raqobatbardosh muassasalar o'quv jarayonini takomillashtirish, professor-o'qituvchilar salohiyatini oshirish, ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali ta'lim sifatini barqaror oshiradi. Shu bilan birga, oliy ta'lim raqobatbardoshligi talabalarining bilim va ko'nikmalarini oshirish, ularning ishga joylashish imkoniyatlarini kengaytirish hamda milliy iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Raqobatbardoshlikni oshirish jarayonida ta'lim muassasalari ichki sifat menejmenti tizimini joriy etadi, ta'lim dasturlarini muntazam yangilaydi va talabalarining qoniqishini doimiy baholaydi. Bundan tashqari, xalqaro hamkorlik va talabalarining akademik mobilligi raqobatbardoshlikni kuchaytiruvchi omillar sifatida xizmat qiladi. Shu tarzda, oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligi va ta'lim sifati o'rtasidagi bog'liqlik milliy ta'lim siyosatini shakllantirishda, strategik rivojlanish dasturlarini ishlab chiqishda va global ta'lim maydonida nufuzni oshirishda asosiy rol o'ynaydi.

1 Xinyan Xia, Xiaodong Qiu1. The Impact of the Quality of Higher Education on the Development of Regional Economy – Empirical Analysis Based on Provincial Panel Data // Proceedings of the 7th International Conference on Social Science and Higher Education. 2021

Quyidagi jadvalda oliy ta'lim raqobatbardoshligining ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi asosiy omillar, ularning natijaviy ko'rsatkichlari va milliy iqtisodiyot va ijtimoiy rivojlanishga qo'shgan hissasini ko'rib chiqamiz (1-jadval):

1-jadval. Oliy ta'lim raqobatbardoshligining ta'lim sifatiga ta'siri²

Asosiy omillar	Ta'lim sifatiga ta'siri	Amaliy natijalar	Milliy iqtisodiyot va ijtimoiy rivojlanishga ta'siri
O'quv jarayoni sifati	Ta'lim dasturlari zamonaviy va talabalar ehtiyojiga moslashadi	Bitiruvchilarning bilim va malaka darajasi oshadi	Mehnat bozori talablariga mos yuqori sifatli ishchi kuchi tayyorlanadi
Professor-o'qituvchilar salohiyati	Pedagogik va ilmiy faoliyat samaradorligi oshadi	Talabalar innovatsion fikrlash va amaliy ko'nikmalarni egallaydi	Ilm-fan va innovatsion sektor rivoji rag'batlanadi
Ilmiy-tadqiqot faoliyati	Ta'lim jarayoniga ilmiy natijalar integratsiya qilinadi	Talabalar va o'qituvchilar ilmiy salohiyatini oshiradi	Texnologik yangilanishlar va innovatsiyalar iqtisodiyotga tatbiq etiladi
Innovatsion va raqamli texnologiyalar	Ta'lim jarayoni interaktiv va samarali bo'ladi	Onlayn resurslar, laboratoriyalar va virtual platformalar qo'llaniladi	Innovatsion iqtisodiyot rivoji tezlashadi
Boshqaruv samaradorligi	Ta'lim sifatini monitoring qilish va baholash mexanizmlari takomillashadi	Resurslardan samarali foydalanish, sifat menejmenti kuchayadi	Ta'lim tizimi barqarorligi va strategik rivojlanish ta'minlanadi
Milliy va xalqaro reytinglar	Muassasaning nufuzi oshadi	Talabalar va mutaxassislar tanlovi sifatli bo'ladi	Mamlakatning global raqobatbardoshlik indeksleri yaxshilanadi

Ushbu jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligi ta'lim sifatini barqaror oshirishda muhim ahamiyatga ega. O'quv jarayoni sifati ta'lim dasturlarini yangilash, pedagogik metodlarni takomillashtirish va talabalar ehtiyojiga moslashish orqali ta'lim samaradorligini oshiradi. Natijada bitiruvchilarning malaka darajasi oshadi, ularning ishchi kuchi sifatida raqobatbardoshligi kuchayadi va mehnat bozori talablariga moslashadi. Professor-o'qituvchilar salohiyati ta'lim jarayonining sifatini belgilovchi muhim omil bo'lib, pedagogik va ilmiy faoliyatni rivojlantirish orqali talabalar innovatsion fikrlash va amaliy ko'nikmalarni egallash imkoniyatini yaratadi.

Ilmiy-tadqiqot faoliyati ta'lim sifati va raqobatbardoshlikni oshirish bilan birga milliy iqtisodiyot va innovatsion sektor rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, chunki ilmiy natijalar texnologik yangilanishlar va innovatsiyalar orqali amaliyotga tatbiq etiladi. Innovatsion va raqamli texnologiyalarni joriy etish ta'lim jarayonini interaktiv va samarali qiladi, bu esa talabalar o'qishini sifatli qiladi hamda innovatsion iqtisodiyot rivojini rag'batlantiradi. Boshqaruv samaradorligi ta'lim tizimining monitoringi, baholash mexanizmlari va resurslardan samarali foydalanishni ta'minlaydi, ta'lim sifatini uzluksiz oshirishga xizmat qiladi.

Milliy va xalqaro reytinglar muassasalarining nufuzini oshiradi, talabalar va mutaxassislar tanlovini sifatli qiladi, shuningdek, mamlakatning global raqobatbardoshlik ko'rsatkichlarini yaxshilaydi. Shu tariqa, oliy ta'lim raqobatbardoshligini oshirish orqali ta'lim sifati nafaqat individual muassasa darajasida, balki milliy iqtisodiyot va ijtimoiy rivojlanish darajasida sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bu jarayon tizimli va integratsiyalashgan yondashuvni talab qiladi, bunda o'quv jarayoni sifati, ilmiy-tadqiqot salohiyati, innovatsion texnologiyalar va boshqaruv mexanizmlari birgalikda rivojlantiriladi. Shu asosda, oliy ta'lim raqobatbardoshligini oshirish ta'lim sifatini barqaror rivojlantirish va milliy taraqqiyotga hissa qo'shishda muhim strategik vosita bo'lib xizmat qiladi.

Umumiy qilib aytadigan bo'lsak, oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligi ta'lim sifatini oshirishning eng muhim omili hisoblanadi. O'quv jarayoni sifati, professor-o'qituvchilar salohiyati, ilmiy-tadqiqot faoliyati va innovatsion texnologiyalarni joriy etish ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Boshqaruv samaradorligi va monitoring tizimlari ta'lim sifatini doimiy ravishda yaxshilashga yordam beradi, milliy va xalqaro reytinglar esa oliy ta'lim muassasalarining nufuzini oshiradi.

Biz yuqorida ko'rib chiqqan tahlillar shuni ko'rsatadiki, ta'lim sifatining oshishi nafaqat talabalar bilim darajasiga, balki ularning ishchi kuchi sifatida raqobatbardoshligiga ham ijobiy ta'sir qiladi. Ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyat esa milliy iqtisodiyotning texnologik yangilanishlari va innovatsion rivojiga hissa qo'shadi. Shu tariqa, oliy ta'lim raqobatbardoshligini oshirish orqali ta'lim tizimi barqaror va sifatli rivojlanadi, talabalar va mutaxassislarning raqobatbardoshligi oshadi va milliy taraqqiyotga sezilarli hissa qo'shiladi. Shu asosda, oliy ta'lim muassasalari sifat menejmenti, ilmiy faoliyatni rivojlantirish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish

2 Muallif tomonidan tayyorlangan

orqali ta'lim sifatini yanada oshirishga e'tibor qaratishi zarur. Bu nafaqat muassasalar nufuzini oshiradi, balki mamlakatning global ta'lim maydonidagi raqobatbardoshligini ham mustahkamlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytdigan bo'lsak, oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshirish ta'lim sifatini barqaror rivojlantirish va milliy iqtisodiy taraqqiyotga hissa qo'shishning muhim omili hisoblanadi. Mazkur maqolada oliy ta'lim raqobatbardoshligini shakllantirish, ta'lim jarayonini takomillashtirish, ilmiy-tadqiqot faoliyatini kuchaytirish va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirish mexanizmlari tahlil qilindi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, raqobatbardosh oliy ta'lim muassasalari talabalar va professor-o'qituvchilar faoliyatini samarali tashkil etish, innovatsion va ilmiy salohiyatni rivojlantirish orqali o'z bitiruvchilarining raqobatbardoshligini oshiradi va bu esa o'z navbatida milliy iqtisodiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Mavzuga doir o'rganilgan nazariy yondashuvlar va amalga oshirilgan tahlillar asosida quyidagi takliflarni shakllantirdik:

- raqobatbardoshlikni oshirishga qaratilgan yagona metodologik yondashuvni ishlab chiqish. Oliy ta'lim muassasalari faoliyatini baholash va ta'lim sifatini monitoring qilish uchun milliy va xalqaro standartlarga mos indikatorlar tizimi yaratish lozim;
- ta'lim sifati va ilmiy-tadqiqot faoliyatiga oid ma'lumotlar bazasini kengaytirish. Oliy ta'lim muassasalarida va davlat statistik tizimida ta'lim sifati, ilmiy natijalar va innovatsion faoliyat bo'yicha ma'lumotlarni tizimli to'plash va ochiq formatda taqdim etish zarur;
- kompleks baholash yondashuvini joriy etish. Ta'lim sifati, ilmiy-tadqiqot salohiyati va raqobatbardoshlik ko'rsatkichlarini birgalikda tahlil qiluvchi ko'p omilli baholash metodlarini ishlab chiqish va tatbiq etish tavsiya etiladi;
- xalqaro tajribalarni o'rganish va lokal sharoitga moslashtirish. Yirik xalqaro tashkilotlar tomonidan ishlab chiqilgan indikatorlar va baholash modellari asosida mahalliy sharoitga mos metodologiyalarni tatbiq etish samarali bo'ladi;
- raqamli texnologiyalarni keng joriy etish. Big Data, sun'iy intellekt va iqtisodiy-matematik modellar orqali ta'lim sifati va raqobatbardoshlik ko'rsatkichlarini aniq, tez va ishonchli baholash mumkin;
- professor-o'qituvchilar va talabalar faoliyatini rag'batlantirish mexanizmlarini ishlab chiqish. Ta'lim va ilmiy-tadqiqot sifatini oshirishga yo'naltirilgan rag'batlantirish tizimi ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi;
- innovatsion ta'lim muhitini yaratish. Oliy ta'lim muassasalarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar, laboratoriyalar va ilmiy markazlarni rivojlantirish orqali ta'lim sifatini barqaror oshirish mumkin.

Umumiy qilib aytdigan bo'lsak, oliy ta'lim raqobatbardoshligini ta'lim sifatini oshirishning asosiy vositasi sifatida qarash, tizimli yondashuvni amalga oshirish va xalqaro hamda milliy standartlarga mos metodlarni joriy etish milliy ta'lim tizimi va iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Shu bois, ta'lim sifatini oshirish bo'yicha metodologiyalarni takomillashtirish va ularni amaliyotga tatbiq etish dolzarb ilmiy va amaliy vazifa hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. <https://lex.uz> – O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasining rasmiy sayti
2. Борщевский, Г.А. Государственно-частное партнерство : учебник и практикум для вузов / Г. А. Борщевский. - 4-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2024. - 314 с.
3. Шеров Ж.Э., Нормоматов Х.М. АВТОМАТИЗАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ. In: Инновации в технологиях и образовании. 2015. pp. 178-182.
4. Xinyan X., Xiaodong Q. The Impact of the Quality of Higher Education on the Development of Regional Economy – Empirical Analysis Based on Provincial Panel Data // Proceedings of the 7th International Conference on Social Science and Higher Education (ICSSHE 2021), Advances in Social Science, Education and Humanities Research, vol. 598, Atlantis Press, 2021.
5. Norboyeva S. Talabalarda ma'naviy kompetentlikni rivojlantirish (metodik qo'llanma). – Termiz, 2021. – 200 b.
6. Usmonov B.Sh., Xabibullayev R.A. Oliy o'quv yurtlarida o'quv jarayonini kredit-modul tizimida tashkil qilish. O'quv qo'llanma. – T.: "Tafakkur" nashriyoti, 2020.
7. Zokirova N.K. "Ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalardan dars jarayonida foydalanish" darslik, - M: Toshkent–2018. b – 201.
8. Xakimov J.O. Ta'limda axborot texnologiyalari. Darslik. – T.: "Shamsuddinxon Boboxonov" NMIU, 2022. – 274 b.
9. Muslimov N.A., Usmonboyeva M.H., Sayfurov D.M., To'raev A.B. Innovatsion ta'lim texnologiyalari – T.: "Sano standart" nashriyoti, 2015. – 70-81-b.
10. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – T., 2016. – 160 b.
11. Ziyamuhammedov B., Tojiyev M. Pedagogik texnologiya zamonaviy o'zbek milliy modeli. – T., 2019. – 55-104-b.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>